ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.11.2022
COM(2022) 580 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 3
2. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ... 4
3. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ... 5

Φάση 1 — Σχεδιασμός ... 5

Φάση 2 — Ανάπτυξη συστήματος: ... 5

Φάση 3 — Ανάπτυξη και λειτουργίες: ... 6

4. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ... 6

Έκδοση εκτελεστικών διατάξεων ... 6

Σχεδιασμός — Έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας ... 7

Ορισμός του έργου — Έγγραφο γενικής θεώρησης ... 7

Ανάπτυξη του έργου ... 7

Μεθοδολογία: η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του συστήματος ΕΠΑ ... 9

Σχεδιασμός υψηλού επιπέδου ... 9

Αίτημα για αλλαγές (RfC) ... 10

Εξωτερικές συνέργειες ... 10

Συνεργασία μεταξύ της ΓΔ TAXUD και της ΓΔ SANTE ... 10

Συνεργασία με την ομάδα έργου για την «Ψηφιοποίηση των πολιτιστικών αγαθών» ... 10

5. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ... 11

Κίνδυνος 1 – Διάθεση προσωπικού ... 11

Κίνδυνος 2 — πανδημία COVID-19 και κρίση στην Ουκρανία ... 12

Κίνδυνος 3 — Πρόταση για ένα περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία ... 12

Μέτρα περιορισμού ... 13

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ... 13

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΟΛΥΕΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ... 14

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ... 17

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας	Το έγγραφο που παρέχει αιτιολόγηση του έργου ΤΠ και ορίζει τις απαιτήσεις σε κονδύλια του προϋπολογισμού.
Έγγραφο γενικής θεώρησης	Το έγγραφο γενικής θεώρησης εξετάζει διεξοδικά τις παραδοχές της έκθεσης επιχειρηματικής σκοπιμότητας. Καταγράφει τη σύμπραξη ιδιοκτήτη συστήματος / προμηθευτή συστήματος και την κατανόηση του συστήματος κατά τον χρόνο εγγραφής.
Σύστημα ΕΠΑ	Σύστημα εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών — το κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών.
TRACES	Σύστημα ελέγχου και πραγματογνωμοσύνης στις συναλλαγές — η πολύγλωσση διαδικτυακή πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πιστοποίηση υγειονομικού και φυτοϋγειονομικού ελέγχου.
EU CSW-CERTEX	Ενιαία τελωνειακή θυρίδα της ΕΕ για την ανταλλαγή πιστοποιητικών.
ΠΔΠ	Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο· ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ, διάρκειας από το 2021 έως το 2027.
ΜΕΔ	Μοντέλο επιχειρηματικών διαδικασιών — το μοντέλο επιχειρηματικών διαδικασιών σε επίπεδο εφαρμογής περιγράφει το σύνολο της επιχειρηματικής διαδικασίας και της ροής πληροφοριών για μια εφαρμογή, συμπληρώνοντας το μοντέλο επιχειρηματικών διαδικασιών συστήματος που δημιουργήθηκε κατά τη φάση των «προδιαγραφών συστήματος», ώστε να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες της ίδιας της εφαρμογής.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[1], της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών (στο εξής: κανονισμός) αποσκοπεί στην αποτροπή του παράνομου εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, ιδιαίτερα όταν αυτό συνεισφέρει στη χρηματοδότηση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων, και στην απαγόρευση της εισαγωγής στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης πολιτιστικών αγαθών τα οποία έχουν εξαχθεί παράνομα από τρίτες χώρες.

Βάσει του κανονισμού, η εισαγωγή ορισμένων πολιτιστικών αγαθών, τα οποία θεωρούνται ότι απειλούνται ιδιαίτερα (ιδίως αρχαιολογικά αντικείμενα και τμήματα μνημείων που έχουν διαμελιστεί), υπόκειται σε άδειες εισαγωγής, και η εισαγωγή άλλων, τα οποία θεωρείται ότι απειλούνται λιγότερο, υπόκειται σε δηλώσεις εισαγωγέα, ενώ διασφαλίζεται η υποβολή τους σε ομοιόμορφο έλεγχο κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση. Ορισμένες εισαγωγές πολιτιστικών αγαθών τα οποία προορίζονται για συγκεκριμένες χρήσεις (εκπαιδευτικές, επιστημονικές ή σχετικές με την έρευνα) εξαιρούνται από τις εν λόγω απαιτήσεις εγγράφων τεκμηρίωσης.

Η υποχρέωση που υπέχουν οι εισαγωγείς για την απόκτηση άδειας εισαγωγής ή τη σύνταξη και την υποβολή δήλωσης εισαγωγέα στο τελωνείο θα αρχίσει να ισχύει μόνο από τη στιγμή που θα τεθεί σε λειτουργία ένα κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα (το σύστημα ΕΠΑ).

Το σύστημα ΕΠΑ δεν θα λειτουργεί μόνον για τη διεκπεραίωση διατυπώσεων από τους οικονομικούς φορείς, αλλά και ως μέσο αποθήκευσης και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών οι οποίες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του κανονισμού (τελωνειακές και πολιτιστικές αρχές).

Η καλή λειτουργία του συστήματος ΕΠΑ συνδέεται στενά με την επιτυχία του περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία[2], το οποίο αποσκοπεί στην παροχή νομικής βάσης για τη λειτουργία της ενιαίας τελωνειακής θυρίδας της ΕΕ για την ανταλλαγή πιστοποιητικών (EU CSW-CERTEX). Το «περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία» έχει σχεδιαστεί για να παρέχει ταχύτερη και αποδοτικότερη ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων μεταξύ των εθνικών τελωνειακών διοικήσεων και των ρυθμιστικών αρχών της ΕΕ σε όλους τους τομείς πολιτικής, προκειμένου να δημιουργήσει ένα ψηφιακό πλαίσιο για ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ όλων των συνοριακών αρχών και να διευκολύνει τους διοικητικούς ελέγχους κατά τον εκτελωνισμό.

Η ενιαία θυρίδα EU CSW-CERTEX αποτελεί την κεντρική συνιστώσα της ενιαίας θυρίδας της ΕΕ και αναπτύσσεται από την Επιτροπή για τη σύνδεση των εθνικών περιβαλλόντων ενιαίας θυρίδας για τα τελωνεία με συστήματα ή βάσεις δεδομένων της Ένωσης που διαχειρίζονται μη τελωνειακές απαιτήσεις, ώστε όλες οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα και να συνεργάζονται ευκολότερα στους συνοριακούς ελέγχους.

Η ενιαία θυρίδα EU CSW-CERTEX καλύπτει ανταλλαγές για πληθώρα άλλων μη τελωνειακών διατυπώσεων που φιλοξενούνται σε βάσεις δεδομένων της ΕΕ και ρυθμίζονται

[1] ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 1.

[2] Η επίσημη έκδοση και δημοσίευση του κανονισμού για τη θέσπιση περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία αναμένεται το τέταρτο τρίμηνο του 2022. Βλ. πρόταση ενιαίας θυρίδας: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2020-10/201028_commission_proposal_single_window.pdf.

από ποικίλες νομικές πράξεις υπό την ευθύνη διαφόρων Διευθύνσεων της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων των διατυπώσεων που αφορούν πολιτιστικά αγαθά.

Κάθε 12 μήνες από την έναρξη ισχύος του κανονισμού και έως ότου το σύστημα ΕΠΑ τεθεί σε λειτουργία, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την πρόοδο που πραγματοποιείται όσον αφορά τη δημιουργία του εν λόγω ηλεκτρονικού συστήματος.

Η Επιτροπή υπέβαλε την πρώτη της ετήσια έκθεση προόδου τον Ιούνιο του 2020[3]. Η έκθεση περιγράφει τη δράση που ανέλαβαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατά το πρώτο έτος μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού, και συγκεκριμένα: α) τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την έκδοση των απαραίτητων εκτελεστικών διατάξεων και β) τις διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη μέσω της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα τελωνειακά θέματα που σχετίζονται με πολιτιστικά αγαθά, καθώς και μέσω της ομάδας έργου για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών.

Η δεύτερη ετήσια έκθεση προόδου υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2021[4]. Παρουσίασε την πρόοδο που επιτεύχθηκε με την έκδοση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2021/1079 της Επιτροπής[5], καθώς και την ανάπτυξη της φάσης 1 — «Σχεδιασμός» του έργου ΕΠΑ, τις εργασίες που διεξήγαγε η ομάδα έργου που δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτόν και την πρόοδο της έκθεσης επιχειρηματικής σκοπιμότητας και του εγγράφου γενικής θεώρησης για το έργο ΕΠΑ.

Η τρίτη ετήσια έκθεση προόδου καλύπτει την περίοδο από τον Ιούλιο του 2021 έως τον Ιούνιο του 2022. Για λόγους πληρότητας, στην παρούσα έκθεση αναφέρονται επίσης εν συντομία οι στόχοι προς επίτευξη, η αρχιτεκτονική του έργου και η προσέγγιση σχεδιασμού, που περιγράφονται λεπτομερώς στην πρώτη ετήσια έκθεση προόδου. Η συνολική αξιολόγηση της προόδου που πραγματοποιήθηκε και των κινδύνων που προσδιορίστηκαν ως προς τις καθυστερήσεις συνοψίζονται στην ενότητα της παρούσας έκθεσης με τα συμπεράσματα.

2. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗ

Το σύστημα ΕΠΑ πρέπει να τεθεί σε λειτουργία το αργότερο έως τις 28 Ιουνίου 2025, καθώς από την εν λόγω ημερομηνία όλοι οι οικονομικοί φορείς θα είναι υποχρεωμένοι να αποκτούν άδειες εισαγωγής ή να υποβάλλουν δηλώσεις εισαγωγέα στις τελωνειακές αρχές μέσω του εν λόγω ηλεκτρονικού συστήματος προκειμένου να μπορούν να εισάγουν[6] νομίμως ειδικές κατηγορίες πολιτιστικών αγαθών στην Ένωση.

Μετά την έκδοση, τον Ιούνιο του 2021, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2021/1079 της Επιτροπής και την έγκριση του εγγράφου γενικής θεώρησης, ξεκίνησε η φάση ανάπτυξης του συστήματος ΕΠΑ. Θα διαρκέσει περίπου δύο έτη, μετά τα οποία θα ξεκινήσει η τρίτη φάση. Στην τρίτη φάση θα υλοποιηθεί η διασύνδεση του συστήματος ΕΠΑ με την EU CSW-CERTEX, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται ανταλλαγή εγγράφων με τα τελωνειακά συστήματα των κρατών μελών. Ταυτόχρονα, για την εξοικείωση των διοικητικών αρχών με

[3] COM(2020) 342 final.
[4] COM(2021) 358 final.
[5] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1079 της Επιτροπής, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών (ΕΕ L 234 της 2.7.2021, σ. 67).
[6] Ο κανονισμός ορίζει ως «εισαγωγή» την υπαγωγή των αγαθών στα ακόλουθα τελωνειακά καθεστώτα: θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία· αποθήκευση σε αποθήκη τελωνειακής αποταμίευσης ή σε ελεύθερες ζώνες· προσωρινή εισαγωγή· και ειδικό προορισμό, συμπεριλαμβανομένης της τελειοποίησης προς επανεξαγωγή.

τις επιχειρησιακές λειτουργίες του συστήματος ΕΠΑ, προβλέπεται η διοργάνωση σεμιναρίων κατάρτισης.

Παράλληλα με άλλες δραστηριότητες των υπηρεσιών της Επιτροπής στον τομέα των τελωνείων, το έργο σχετικά με την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών σχεδιάζεται επίσης διεξοδικά στο πλαίσιο της αναθεώρησης του 2019 του πολυετούς στρατηγικού σχεδίου για τα ηλεκτρονικά τελωνεία[7] (MASP-C-αναθ. 2019). Απόσπασμα του MASP-C-αναθ. 2019 σχετικά με τον σχεδιασμό του έργου για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της παρούσας έκθεσης (πίνακας 1).

Όπως έχει ήδη εξηγηθεί, τμήμα του έργου σχετικά με την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών αναπτύσσεται επίσης στο πλαίσιο του περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία (MASP-C-αναθ. 2019 δελτίο 1.13), του οποίου βασικό σύστημα ΤΠ είναι η EU CSW-CERTEX. Απόσπασμα του MASP-C δελτίο 1.13 σχετικά με τον σχεδιασμό της EU CSW-CERTEX περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της παρούσας έκθεσης (πίνακας 2).

3. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Όπως εξηγήθηκε αναλυτικά στην πρώτη ετήσια έκθεση προόδου, η αρχιτεκτονική του έργου βασίζεται στη μεθοδολογία που προβλέπεται στο MASP-C-αναθ. 2019 και στα παραρτήματά του, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος διακυβέρνησης[8], της πολιτικής μοντελοποίησης επιχειρηματικών διαδικασιών της ΕΕ για τα τελωνεία[9] και της στρατηγικής ΤΠ[10]. Το παράρτημα ΙΙ περιλαμβάνει ολοκληρωμένο χάρτη πορείας, με τις βασικές φάσεις του έργου και τα σημαντικά ορόσημα.

Παρότι το έργο εξελίσσεται σε διάφορα επίπεδα ταυτόχρονα, μπορεί να διαιρεθεί σχηματικά σε τρεις φάσεις:

Φάση 1 — Σχεδιασμός: Αρχικά, εκπονείται έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας, η οποία παρέχει αιτιολόγηση του έργου και ορίζει τις απαιτήσεις σε κονδύλια του προϋπολογισμού. Επιπλέον, παράγονται το επίπεδο 3 (ΜΕΔ για τις απαιτήσεις των χρηστών) και το επίπεδο 4 (ΜΕΔ για λειτουργικές απαιτήσεις), με σκοπό την παροχή οπτικής αναπαράστασης των επιχειρηματικών διαδικασιών και λεπτομερών λειτουργικών απαιτήσεων, ώστε να διασφαλίζεται ότι το προβλεπόμενο επιχειρησιακό σύστημα ΤΠ θα λειτουργεί όπως ορίζεται στη νομοθεσία. Ακολούθως, συντάσσεται έγγραφο γενικής θεώρησης, το οποίο παρέχει λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό του έργου ως προς την αρχιτεκτονική, το κόστος, το χρονικό πλαίσιο και τους κινδύνους, καθώς και άλλες πληροφορίες όπως τα ορόσημα, τα παραδοτέα και η οργάνωση του έργου. Τα έγγραφα αυτά αντικατοπτρίζουν τις συνομιλίες και το περιεχόμενο της εκτελεστικής πράξης που πρέπει να εκπονήσει η Επιτροπή.

Φάση 2 — Ανάπτυξη συστήματος: Σύμφωνα με τις διατάξεις της εκτελεστικής πράξης, μετά τη δημιουργία απαιτήσεων χρήστη και κατ' εφαρμογή των λειτουργικών προδιαγραφών του συστήματος, αναπτύσσονται τεχνικές προδιαγραφές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα κατασκευαστεί το σύστημα. Αυτές οι τεχνικές προδιαγραφές περιλαμβάνουν: την αρχιτεκτονική που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, τα μηνύματα που θα υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς, τις διασυνδέσεις με άλλα συστήματα, τα σχέδια δοκιμών κ.λπ.

[7] Βλ. https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en.
[8] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex3_en.pdf.
[9] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex4_en.pdf.
[10] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex5_en.pdf.

Αφού εκπονηθεί το σχέδιο του συστήματος σε θεωρητικό επίπεδο και δημιουργηθούν τα παραδοτέα που απαριθμούνται στον πίνακα 1, ορόσημα 1 και 3 (βλ. παράρτημα I), ξεκινά μια διεξοδικότερη εργασία και λαμβάνονται υπόψη πιο τεχνικές παράμετροι στο πλαίσιο των εγγράφων σχετικά με τις προδιαγραφές εφαρμογής και υπηρεσίας και τις προδιαγραφές τεχνικού συστήματος, τα οποία συγκεκριμενοποιούν την έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας (που εκπονήθηκε κατά τη φάση 1) και το έγγραφο γενικής θεώρησης (που εκπονήθηκε κατά τη φάση 2). Το σύστημα ΕΠΑ θα ενσωματωθεί στην υπάρχουσα πλατφόρμα TRACES και, ως εκ τούτου, θα χρησιμοποιήσει εκ νέου τις περισσότερες από τις υπάρχουσες προδιαγραφές, την αρχιτεκτονική, τα μηνύματα και τη διεπαφή.

Φάση 3 — Ανάπτυξη και λειτουργίες: Ξεκινά η ουσιαστική φάση ανάπτυξης ΤΠ (φάση κατασκευής), που ακολουθείται από μια μεταβατική φάση, κατά την οποία παρουσιάζονται σταδιακά οι πρώτες εκδόσεις του συστήματος ΕΠΑ σε διαφορετικές ομάδες χρηστών και διενεργούνται δοκιμές ώστε να διασφαλιστεί ότι, έως τις 28 Ιουνίου 2025, οι οικονομικοί φορείς και οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν την ικανότητα και την κατάλληλη κατάρτιση για τη χρήση του συστήματος. Τη φάση αυτή θα ακολουθήσει μια εξάμηνη περίοδος μετεπιχειρησιακής επίβλεψης, κατά την οποία το σύστημα θα υποβληθεί σε βελτιώσεις ώστε να ανταποκρίνεται σε τυχόν επιχειρησιακές ανάγκες που μπορεί να προκύψουν μόνο όταν το σύστημα ΤΠ καταστεί υποχρεωτικό, και προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή επιχειρησιακή λειτουργία.

Σημειώνεται ότι, έως τις 3 Μαρτίου 2025, το σύστημα ΕΠΑ θα διασυνδεθεί με τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών μέσω της EU CSW-CERTEX, κατόπιν της πρότασης της Επιτροπής για ένα περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία[11], ώστε να είναι δυνατόν να διεξάγονται αυτοματοποιημένοι τελωνειακοί έλεγχοι των εγγράφων που εκδίδονται για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών. Η δράση αυτή θα απαιτήσει τη διενέργεια δοκιμών συμμόρφωσης.

4. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ

Έκδοση εκτελεστικών διατάξεων

Κατά την προηγούμενη φάση, η Επιτροπή εξέδωσε τις απαραίτητες εκτελεστικές διατάξεις για τη δημιουργία του ηλεκτρονικού συστήματος. Με στόχο να αποκτήσει καλύτερη αντίληψη από άποψη πρακτικής εφαρμογής, η Επιτροπή διενήργησε εκτενείς διαβουλεύσεις με αντιπροσώπους των κρατών μελών τόσο στην ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα τελωνειακά θέματα που σχετίζονται με πολιτιστικά αγαθά[12] όσο και στην επιτροπή πολιτιστικών αγαθών.

Οι ενώσεις της αγοράς έργων τέχνης ενημερώνονται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο των εργασιών σε κάθε δυνατή ευκαιρία, ώστε να διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή του κανονισμού στην πράξη προσαρμόζεται στις συνθήκες της αγοράς. Κατά τη

[11] Ο πολιτικός τριμερής διάλογος πραγματοποιήθηκε στις 19/5/2022 μεταξύ υψηλών εκπροσώπων της ΓΔ TAXUD, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της προεδρίας του Συμβουλίου και κατέληξε σε επιτυχή έκβαση των διαπραγματεύσεων. Οι συννομοθέτες ενέκριναν τα τμήματα του κειμένου που συμφωνήθηκαν προκαταρκτικά σε τεχνικό επίπεδο και κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία για διάφορα πρόσθετα θέματα που προέκυψαν από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις τους ως προς την αρχική πρόταση της Επιτροπής. Η επίσημη έκδοση και δημοσίευση του κανονισμού για τη θέσπιση περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία αναμένεται το τέταρτο τρίμηνο του 2022.

[12] Η ομάδα εμπειρογνωμόνων αποτελεί ένα φόρουμ για τη συζήτηση ζητημάτων εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας για τα πολιτιστικά αγαθά όσον αφορά τα τελωνεία και, ιδίως, του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880 σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009 σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών.

διάρκεια της διαδικασίας έκδοσης, το σχέδιο εκτελεστικής πράξης διατέθηκε επίσης στο διαδίκτυο προς διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη για περίοδο 4 εβδομάδων.

Σχεδιασμός — Έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας

Η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας εγκρίθηκε από το συμβούλιο για την τεχνολογία των πληροφοριών και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (ITCB)[13] της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 23 Σεπτεμβρίου 2020 και από την ομάδα συντονισμού ηλεκτρονικών τελωνείων (ECCG)[14] στις 16 Οκτωβρίου 2020 χωρίς παρατηρήσεις. Η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας διερευνά τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις και επιβεβαιώνει ότι το σύστημα TRACES, το οποίο φιλοξενείται από τη Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (ΓΔ SANTE) της Επιτροπής, αποτελεί την πλέον κατάλληλη πλατφόρμα για την ανάπτυξη του συστήματος ΕΠΑ, δεδομένου ότι στην εν λόγω πλατφόρμα έχουν αναπτυχθεί με άρτιο τρόπο οι περισσότερες από τις λειτουργίες που απαιτούνται για τα συστήματα πιστοποίησης και χορήγησης αδειών.

Ορισμός του έργου — Έγγραφο γενικής θεώρησης

Το έγγραφο γενικής θεώρησης επιφέρει περαιτέρω βελτιώσεις στην αρχική αξιολόγηση που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης επιχειρηματικής σκοπιμότητας και περιγράφει λεπτομερώς τη μεθοδολογική προσέγγιση, τη διακυβέρνηση έργου και τις συνέργειες με άλλα έργα. Κατά συνέπεια, το σύστημα ΕΠΑ θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης της Επιτροπής (ΓΔ TAXUD) και της ΓΔ SANTE, αξιοποιώντας τη μακροπρόθεσμη συνεργασία και συνέργεια μεταξύ των δύο αυτών Γενικών Διευθύνσεων για τη σύμπραξη μεταξύ των τελωνείων και των αρμόδιων αρχών-εταίρων, η οποία έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής ιδιαίτερα επιτυχής στον τομέα των ελέγχων κατά την εισαγωγή ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών. Το έγγραφο γενικής θεώρησης εγκρίθηκε από την ομάδα συντονισμού ηλεκτρονικών τελωνείων (ECCG) στις 25 Ιουνίου 2021.

Ανάπτυξη του έργου

Δεδομένου ότι η νομοθεσία[15] που καθορίζει τη λειτουργία και τις νόμιμες προθεσμίες του συστήματος ΕΠΑ έχει ήδη εγκριθεί, οι τεχνικές δραστηριότητες προχωρούν ικανοποιητικά κατά την περίοδο αναφοράς. Τόσο το επίπεδο 3 (ΜΕΔ για τις απαιτήσεις των χρηστών) όσο και το επίπεδο 4 (αναλυτικά ΜΕΔ για τις λειτουργικές απαιτήσεις) επανεξετάστηκαν από τα κράτη μέλη και δημοσιεύθηκαν στο ARIS[16] Publisher. Μολονότι η δέσμη αυτή περιλαμβάνει την πρώτη έκδοση των ΜΕΔ, θα απαιτηθούν πρόσθετες επικαιροποιήσεις κατά τη φάση ανάπτυξης.

---

[13] Το συμβούλιο για την τεχνολογία των πληροφοριών και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (Information Technology and Cybersecurity Board, ITCB) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι μια μόνιμη υποομάδα του συμβουλίου εσωτερικής διοίκησης. Διασφαλίζει ότι οι πόροι και οι επενδύσεις στον τομέα της τεχνολογίας των πληροφοριών χρησιμοποιούνται με αποδοτικό τρόπο και ότι οι επιχειρηματικές ανάγκες υποστηρίζονται από αποδοτικά, ασφαλή και ανθεκτικά συστήματα επικοινωνίας και πληροφοριών, σύμφωνα με τις αρχές προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το ITCB επιβλέπει την εφαρμογή της ψηφιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

[14] Η ECCG αποτελείται από εκπροσώπους από όλα τα κράτη μέλη (και τις υποψήφιες χώρες), εντεταλμένους από τη διοίκησή τους και με αρμοδιότητες σε τομείς όπως η νομοθεσία, οι διαδικασίες και το ΜΕΔ, η διαχείριση έργων, οι λειτουργίες, ο σχεδιασμός και οι τεχνικές πτυχές ΤΠ.

[15] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών και εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1079 της Επιτροπής, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών.

[16] Η αρχιτεκτονική των ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφοριών (ARIS) είναι ένα πλαίσιο διαχείρισης επιχειρήσεων που προσφέρει μεθόδους και τεχνικές για τη διαχείριση των επιχειρηματικών διαδικασιών.

Επιπλέον, το έγγραφο για τα κριτήρια αποδοχής επιχειρήσεων (ΚΑΕ) δημιουργήθηκε και παραδόθηκε το πρώτο τρίμηνο του 2022. Το παρόν έγγραφο καθοδηγεί την εκτέλεση όλων των δοκιμών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών αποδοχής, ως μέσο επικύρωσης της υλοποίησης με βάση τις προδιαγραφές του συστήματος και της εφαρμογής. Το έγγραφο περιέχει όλα τα σενάρια δοκιμής[17] που απαιτούνται για τη διεξοδική δοκιμή των επιχειρηματικών απαιτήσεων[18] και των λειτουργικών απαιτήσεων[19] για το σύστημα ΕΠΑ, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι προσδιορισμένες επιχειρηματικές ανάγκες μπορούν να υλοποιηθούν απ' αυτό. Για την επαλήθευση αυτή, υπάρχουν τέσσερις ομάδες σεναρίων δοκιμής που περιγράφουν τις επιχειρηματικές διαδικασίες, οι οποίες αφορούν τους επιχειρηματικούς τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εγγράφου ΚΑΕ, δηλαδή 1) την άδεια εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών, 2) τη δήλωση εισαγωγέα για πολιτιστικά αγαθά, 3) το έγγραφο γενικής περιγραφής και 4) τη διοικητική συνεργασία.

Τα σενάρια δοκιμής παρουσιάζονται ως ακολουθίες σταδίων που περιγράφουν διατερματικές διαδικασίες, όπως ορίζονται από τα ΜΕΔ επιπέδου 4. Βάσει αυτών, προέκυψαν οι περιπτώσεις δοκιμής[20] και καθορίστηκαν ειδικές περιπτώσεις δοκιμής για συγκεκριμένα σενάρια. Οι περιπτώσεις δοκιμής αντιπροσωπεύουν διαφορετικές ροές εργασιών ενός συγκεκριμένου σεναρίου, ανάλογα με τις παραμέτρους εισόδου, τις προϋποθέσεις και όλες τις πληροφορίες που περιέχονται σε ένα σύνολο δεδομένων. Η εκτέλεση όλων των περιπτώσεων δοκιμής για ένα συγκεκριμένο σενάριο καθιστά δυνατή την επαλήθευση της διατερματικής διαδικασίας για θετικές και αρνητικές ροές.

Δεδομένου ότι το σύστημα ΕΠΑ θα αποτελεί ενότητα του TRACES, για το οποίο έχει ήδη σχεδιαστεί η διεπαφή, η άδεια εισαγωγής, η δήλωση εισαγωγέα και το έγγραφο γενικής περιγραφής, πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την τρέχουσα διεπαφή. Ως εκ τούτου, το περιβάλλον TRACES πρέπει να διαμορφωθεί και να τροφοδοτηθεί με δεδομένα δοκιμών, ώστε να είναι δυνατή και να διασφαλίζεται η εκτέλεση όλων των σεναρίων και περιπτώσεων δοκιμής.

Έτσι, με τη βοήθεια του εγγράφου ΚΑΕ, δημιουργήθηκαν ιστορίες χρηστών οι οποίες συνδέθηκαν με τις περιπτώσεις δοκιμής που ορίζονται στο έγγραφο ΚΑΕ, για την επαλήθευση των πληροφοριών που χρειάζονται οι προγραμματιστές για να εκτιμήσουν και να υλοποιήσουν τις λειτουργίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των απαιτήσεων. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία και την παρακολούθηση αυτών των ιστοριών είναι το Jira, μια εφαρμογή λογισμικού που χρησιμοποιείται για τη διαχείριση έργων, ώστε να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της προόδου και των συγκεκριμένων λεπτομερειών που σχετίζονται με την προσπάθεια, οργανωμένες σε δομές που παρέχουν

[17] Ένα σενάριο δοκιμής είναι ένα σύνολο περιπτώσεων δοκιμής που διασφαλίζουν ότι οι ροές της επιχειρηματικής διαδικασίας δοκιμάζονται σε διατερματική βάση, όπως περιγράφονται στα ΜΕΔ επιπέδου 4.

[18] Οι επιχειρηματικές απαιτήσεις αναδεικνύουν τα κύρια επιχειρηματικά στάδια ή λειτουργίες που πρέπει να εκτελεστούν για την επιτυχή ολοκλήρωση μιας εργασίας και της λογικής ομαδοποίησης καθηκόντων ή διαδικασιών, ανεξάρτητα από το αν εμπλέκεται ή όχι ένα σύστημα.

[19] Μια λειτουργική απαίτηση περιγράφει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά ή λειτουργία του συστήματος. Περιγράφει τι αναμένεται να επιτύχει το σύστημα. Κάθε λειτουργική απαίτηση θα πρέπει να αντιστοιχεί σε επιχειρηματική απαίτηση, ωστόσο μια επιχειρηματική απαίτηση μπορεί να έχει πολλαπλές λειτουργικές απαιτήσεις.

[20] Μια περίπτωση δοκιμής είναι ένας συνδυασμός εισόδων (σύνολα δεδομένων), προϋποθέσεων (όροι εκτέλεσης) και διαδικασίας δοκιμής που καθορίζει μια συγκεκριμένη διαδρομή εφαρμογής λογισμικού που πρέπει να εκτελεστεί, καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα για τον εν λόγω συνδυασμό. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με συγκεκριμένη/-ες απαίτηση/-σεις.

νόημα στους επιχειρηματικούς χρήστες, στους προγραμματιστές και σε άλλους σχετικούς ρόλους στο πλαίσιο του έργου.

Μεθοδολογία: η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του συστήματος ΕΠΑ

Η μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του συστήματος ΕΠΑ αντιπροσωπεύει ένα μείγμα μεταξύ της μεθοδολογίας της ΓΔ TAXUD για την επιγραμμική ηλεκτρονική διαχείριση έργων (TEMPO) για τη φάση του σχεδιασμού και τη διασφάλιση της ποιότητας και των πρακτικών Agile που χρησιμοποιούνται στη ΓΔ SANTE για την ανάπτυξη και την εγκατάσταση. Στο πλαίσιο αυτό, οι τακτικές εσωτερικές συνεδριάσεις και οι συνεδρίες επίδειξης διευκολύνουν τη συζήτηση και την εφαρμογή πραγματικών λειτουργικών δυνατοτήτων, με παράλληλη αποφυγή των υπερβολικά περίπλοκων δειγμάτων οθονών. Ο προσαρμοστικός σχεδιασμός καθιστά δυνατή την ταχύτερη ανταπόκριση στις προσδοκίες και τις αλλαγές με ευέλικτο τρόπο. Για την κατάλληλη ανατροφοδότηση από το πεδίο και την ορθή εφαρμογή του συστήματος, τα κράτη μέλη θα συνδεθούν σε εθελοντική βάση μόλις υπάρξει δοκιμαστική έκδοση. Το περιβάλλον δοκιμής θα είναι προσβάσιμο εξωτερικά με τη χρήση προφίλ γενικής κατάρτισης από το τέταρτο τρίμηνο του 2022.

Σχεδιασμός υψηλού επιπέδου

Τα χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΠΑ κατατάσσονται σε διαφορετικές κατηγορίες, όπως παρουσιάζεται κατωτέρω:

Α) «Βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΠΑ με υπάρχουσα βάση στο TRACES»: ουσιώδη χαρακτηριστικά στα οποία θα χρησιμοποιηθεί εκ νέου η υφιστάμενη λειτουργία.

Β) «Βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΠΑ χωρίς υπάρχουσα βάση στο TRACES»: ουσιώδη χαρακτηριστικά που πρέπει να κατασκευαστούν από το μηδέν.

Γ) «Μη βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΠΑ»: σημαντικά αλλά όχι ουσιώδη χαρακτηριστικά.

Δ) «Εξωτερικές συνδέσεις»: χαρακτηριστικά που βασίζονται σε εξωτερικές εισόδους.

Ε) «Εκτός πεδίου εφαρμογής»: για χαρακτηριστικά του συστήματος ΕΠΑ που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρώτης έκδοσης του συστήματος ΕΠΑ (π.χ. τεχνητή νοημοσύνη).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρέχεται εκτίμηση της διαθεσιμότητας ανά τρίμηνο (Q).

Υψηλού επιπέδου επισκόπηση των στόχων διαθεσιμότητας												
Κατηγορία	2022				2023				2024			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Α — Βασικά χαρακτηριστικά, εκ νέου χρήση του TRACES												
Β — Βασικά χαρακτηριστικά, νέα ανάπτυξη												
Γ — Μη βασικά χαρακτηριστικά												
Δ — Εξωτερικές συνδέσεις												

Πίνακας 1: υψηλού επιπέδου επισκόπηση των στόχων διαθεσιμότητας

Η προσπάθεια οργανώνεται επί του παρόντος σε 8 εκδόσεις από το 1ο τρίμηνο του 2022 έως το 2ο τρίμηνο του 2024, με την επιφύλαξη ότι η εν λόγω οργάνωση υπόκειται σε συνεχή ευέλικτη βελτίωση και βελτιστοποίηση.

Η πρώτη έκδοση (R1) αφορά κυρίως τη γενική λειτουργική υποδομή (π.χ. οντότητες υποστήριξης, ευρετήρια αναζήτησης, δεδομένα αναφοράς, χρήστες, ρόλοι), αλλά και βασικές

λειτουργίες που σχετίζονται με την επιχείρηση, όπως το πρώτο περιορισμένο σύνολο πεδίων και η σχετική λογική για τα έγγραφα ΕΠΑ και τα πρώτα σχέδια εγγράφων ΕΠΑ.

Όπως αποτυπώνεται στον πίνακα (ενότητα «εξωτερικές συνδέσεις»), οι εργασίες για την ολοκλήρωση της CERTEX δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει (που έχουν προγραμματιστεί για το δεύτερο τρίμηνο του 2023) και θα αποτελέσουν σημαντικό μέρος των συνολικών λειτουργιών του συστήματος ΕΠΑ, καθιστώντας δυνατή την ανταλλαγή δεδομένων με τα εθνικά τελωνειακά συστήματα.

Αίτημα για αλλαγές (RfC)
Παρόλο που οι αναπτυξιακές δραστηριότητες προχωρούν και οι εσωτερικές συζητήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη, προσδιορίζονται διάφορες αλλαγές που πρέπει να εφαρμοστούν στα ΜΕΔ επιπέδου 2-4 του συστήματος ΕΠΑ. Ως εκ τούτου, τα ΜΕΔ θα επικαιροποιηθούν κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2022 ώστε να αντικατοπτρίζουν την πλέον πρόσφατη κατάσταση και το έγγραφο ΚΑΕ θα επικαιροποιηθεί επίσης αναλόγως, ώστε να ενισχυθεί με νέα σύνολα δεδομένων (ή περιπτώσεις δοκιμών) για τη φάση δοκιμής του συστήματος.

Εξωτερικές συνέργειες
Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με διεθνείς οργανισμούς, όπως το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM), ώστε να διασφαλίσει ότι το σύστημα ενσωματώνει στοιχεία διαχείρισης κινδύνου, ιδίως από τους κόκκινους καταλόγους του ICOM[21]. Επιπλέον, διερευνήθηκαν και άλλα εργαλεία που χρησιμοποιεί το ICOM για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. Object ID[22], Observatory[23] κ.λπ.) με στόχο την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης.

Ταυτόχρονα, υπό το πρίσμα των συνεχών προσπαθειών για την ψηφιοποίηση του τομέα των πολιτιστικών αγαθών και τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, η Επιτροπή διερευνά πιθανές συνέργειες με διεθνείς οργανισμούς σχετικά με την πιθανή χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (δηλ. για την περιγραφή πολιτιστικών αγαθών και τον εντοπισμό πιθανών ψευδών δηλώσεων σε δηλώσεις εισαγωγέα και αιτήσεις για άδειες εισαγωγής).

Συνεργασία μεταξύ της ΓΔ TAXUD και της ΓΔ SANTE
Υφίσταται εκτεταμένη συνεργασία μεταξύ TAXUD και SANTE, δεδομένου ότι αμφότερες οι Γενικές Διευθύνσεις είναι υπεύθυνες για μια σειρά πολιτικών που είναι στενά αλληλένδετες. Το επιχειρησιακό πλαίσιο συνεργασίας συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο μερών και ενισχύθηκε περαιτέρω κατά την περίοδο αναφοράς μέσω συνεχούς παρακολούθησης.

Συνεργασία με την ομάδα έργου για την «Ψηφιοποίηση των πολιτιστικών αγαθών»
Η Επιτροπή δημιούργησε μια τελωνειακή ομάδα έργου για την ψηφιοποίηση των πολιτιστικών αγαθών[24] (πρώην τίτλος «τελωνειακή ομάδα έργου για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών» — «PGICG»), η οποία λειτουργεί ως φόρουμ συζητήσεων για τους εμπειρογνώμονες των εθνικών τελωνειακών αρχών των κρατών μελών και των αρμόδιων (πολιτιστικών) αρχών, με πείρα στη διεκπεραίωση διαδικασιών χορήγησης αδειών σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, ιδίως με ψηφιακά μέσα. Η ομάδα παρείχε υποστήριξη στην

[21] https://icom.museum/en/resources/red-lists/.
[22] https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/objectid/.
[23] https://www.obs-traffic.museum/.
[24] Η ομάδα έργου για την ψηφιοποίηση πολιτιστικών αγαθών λειτουργεί ως πλατφόρμα συζητήσεων, όπου εμπειρογνώμονες των εθνικών τελωνειακών αρχών και των αρμόδιων (πολιτιστικών) αρχών, με πείρα στη διεκπεραίωση διαδικασιών χορήγησης αδειών σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, ιδίως με ψηφιακά μέσα, συνεργάζονται για να παρέχουν υποστήριξη στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη του συστήματος ΕΠΑ.

κατάρτιση της εκτελεστικής πράξης και συνδράμει τις υπηρεσίες της Επιτροπής στον καθορισμό των παραμέτρων και στην επεξεργασία των κριτηρίων για τις προδιαγραφές λειτουργίας του συστήματος ΕΠΑ.

Η ομάδα έργου[25] απαρτίζεται από αντιπροσώπους από 14 κράτη μέλη (Βέλγιο, Βουλγαρία, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία και Ρουμανία) και έχει συνεδριάσει δεκατέσσερις φορές έως τώρα (πέντε φορές κατά την περίοδο αναφοράς από τις 29.6.2021 έως τις 28.6.2022).

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αναφοράς, η ομάδα έργου εξέτασε και συζήτησε κυρίως τα ακόλουθα θέματα:

- Καταχώριση των δικαιούχων για απαλλαγή από τις απαιτήσεις τεκμηρίωσης (εκτίμηση των αναμενόμενων αριθμών, χρονοδιάγραμμα).
- Προσδιορισμός των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών στο πλαίσιο του συστήματος ΕΠΑ.
- Έγγραφο με συχνές ερωτήσεις (FAQ) για την παροχή τεχνικής βοήθειας σε χρήστες του συστήματος ΕΠΑ.
- Βιβλιοθήκη του συστήματος ΕΠΑ με βασικές πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία τρίτων χωρών (εξαγωγής).
- Φύλαξη, δημιουργία καταφυγίων από τα κράτη μέλη (εθελοντικό σύστημα).
- Πτυχές που είναι χρήσιμες για την πρόοδο των τεχνικών δραστηριοτήτων, όπως: μείωση των πεδίων ελεύθερου κειμένου στα υποδείγματα των αδειών εισαγωγής και των δηλώσεων εισαγωγέα και κατάρτιση καταλόγων τιμών, καθορισμός ρόλων στο TRACES σύμφωνα με τη δομή που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη, καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών για την προκαταχώριση, διασφάλιση ότι θα χρησιμοποιούνται τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης για κάθε κράτος μέλος (για ιδιωτικές/ημι-δημόσιες οντότητες ή φορείς) για να επιβεβαιωθεί η συμμόρφωση ενός ιδρύματος με την απαίτηση αξιοπιστίας και άλλα βασικά ζητήματα.
- Εξελίξεις στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης για χρήση σε μελλοντική έκδοση του συστήματος ΕΠΑ, για τον προσδιορισμό καινοτόμων προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση του τρόπου με τον οποίο τα πολιτιστικά αγαθά περιγράφονται και ελέγχονται από τα τελωνεία της ΕΕ στα σύνορα (η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης δεν προβλέπεται για την πρώτη έκδοση του συστήματος και μπορεί να αποτελέσει μελλοντική ανάπτυξη).
- Συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς (π.χ. ICOM για τους κόκκινους καταλόγους, ιδίως για τη δημιουργία συλλογής ή βιβλιοθήκης του συστήματος ΕΠΑ με στόχο να βοηθηθούν οι διοικήσεις των κρατών μελών και οι εισαγωγείς στον καλύτερο εντοπισμό των εξαγωγικών περιορισμών ή απαιτήσεων στις τρίτες χώρες).

5. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

Κίνδυνος 1 – Διάθεση προσωπικού

Η αρχική πρόταση της Επιτροπής δεν προέβλεπε τη δημιουργία συστήματος ΤΠ. Ως εκ τούτου, δεν υπήρξε αντίστοιχη διάθεση πόρων. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και κατόπιν αιτήματος των συννομοθετών, η δημιουργία του συστήματος ΕΠΑ συμπεριλήφθηκε στον κανονισμό, με αποτέλεσμα να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι, οι

[25] Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εντολή και το έργο της ομάδας έργου, βλ. την πρώτη έκθεση προόδου της Επιτροπής COM(2020) 342 final.

οποίοι δεν είχαν προβλεφθεί εν προκειμένω. Οι ανάγκες σε προσωπικό ανάπτυξης ΤΠ στη ΓΔ TAXUD για το συγκεκριμένο εξαετές έργο εκτιμήθηκαν κατά τον τελικό τριμερή πολιτικό διάλογο τον Δεκέμβριο του 2018 σε δύο θέσεις υπαλλήλων διοίκησης πλήρους απασχόλησης. Ωστόσο, μόνο ένας υπάλληλος διοίκησης πλήρους απασχόλησης ήταν δυνατόν να διατεθεί, από τα μέσα Ιουλίου 2020.

Κίνδυνος 2 — πανδημία COVID-19 και κρίση στην Ουκρανία

Η κρίση δημόσιας υγείας λόγω της νόσου COVID-19 είχε έως έναν βαθμό αντίκτυπο στην ικανότητα της ομάδας να φέρει εις πέρας την αποστολή της και, ιδίως, στις δραστηριότητες έργου και στις συσκέψεις της ομάδας εμπειρογνωμόνων και της ομάδας έργου με τα κράτη μέλη. Οι συσκέψεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς τη φυσική παρουσία των συμμετεχόντων, με μικρότερο θεματολόγιο και περιορισμένη αλληλεπίδραση. Επιπλέον, η κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας επέβαλε την αναδιοργάνωση των προτεραιοτήτων των κρατών μελών, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της ικανότητάς τους να παρέχουν συνεισφορά και ανατροφοδότηση όσον αφορά τον φάκελο. Ταυτόχρονα, τα τελωνεία δοκιμάζονται σήμερα από τις γεωπολιτικές εντάσεις λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, αντιμετωπίζοντας ριζικούς μετασχηματισμούς στο πλαίσιο αυτό.

Κίνδυνος 3 — Πρόταση για ένα περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία

Η άρτια λειτουργία του συστήματος ΕΠΑ συνδέεται με την επιτυχία του περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία, σκοπός της οποίας είναι η παροχή νομικής βάσης για τη λειτουργία της EU CSW-CERTEX. Ο διακυβερνητικός (G2G) πυλώνας της εν λόγω πρότασης αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο τα τελωνεία και οι αρμόδιες αρχές-εταίροι θα ανταλλάσσουν δεδομένα με ψηφιακά μέσα. Κατά τον πρώτο πολιτικό τριμερή διάλογο σχετικά με την πρόταση κανονισμού για το περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία που πραγματοποιήθηκε στις 19 Μαΐου 2022, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε συμφωνία που βελτιώνει και επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της πρότασης της Επιτροπής, χωρίς επιπτώσεις για το σύστημα ΕΠΑ. Λίγο μετά την επίσημη έκδοση και δημοσίευση του κανονισμού, η ΓΔ TAXUD θα αρχίσει τις εργασίες για την κατάρτιση των εκτελεστικών και των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που διέπονται από τον εν λόγω κανονισμό. Το προτεινόμενο σχέδιο κειμένου των πράξεων αυτών θα συζητηθεί με τα κράτη μέλη σε ένα νέο τμήμα της επιτροπής τελωνειακού κώδικα, με την ονομασία «Περιβάλλον ενιαίας θυρίδας» (CCC-SWE). Μολονότι οι θετικές εξελίξεις σηματοδοτούν ένα σημαντικό βήμα προόδου, η έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και η εκπόνηση των σχεδίων εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, αποτελούν τα επόμενα βασικά βήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Κίνδυνος 4 — Οι συνολικές προτεραιότητες όσον αφορά την ανάπτυξη ΤΠ για τα τελωνεία

Από την αξιολόγηση των κύριων κινδύνων για την έγκαιρη υλοποίηση των συστημάτων ΤΠ του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΤΚ) προκύπτει ότι οι κίνδυνοι εντοπίζονται κυρίως στα κράτη μέλη και συνδέονται με περιορισμούς σε επίπεδο πόρων, την πολυπλοκότητα των έργων και την ενοποίησή τους, τα συμβατικά ζητήματα και τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και με ορισμένους εξωτερικούς παράγοντες όπως η πανδημία COVID-19. Ορισμένα κράτη μέλη αντιμετώπισαν πρόσθετα προβλήματα που σχετίζονται με τον αντίκτυπο του Brexit, το έργο για το ηλεκτρονικό εμπόριο και πιο πρόσφατα τον πόλεμο στην Ουκρανία. Η κατάσταση αυτή αξιολογείται επί του παρόντος και εξετάζονται οι επιλογές παρεκκλίσεων στο πλαίσιο του ΕΤΚ ή επικαιροποιήσεων του προγράμματος εργασίας του ΕΤΚ.

Μέτρα περιορισμού
Η καταγραφή των κινδύνων διενεργήθηκε από τη ΓΔ TAXUD.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι κύριες δράσεις που αναλήφθηκαν κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα τρίτη έκθεση προόδου για την ανάπτυξη του συστήματος ΕΠΑ μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

* Η πρώτη έκδοση της δέσμης ΜΕΔ για το σύστημα ΕΠΑ οριστικοποιείται και επανεξετάζεται από τα κράτη μέλη. Κατά τη φάση ανάπτυξης θα απαιτηθούν πρόσθετες επικαιροποιήσεις των ΜΕΔ.

* Οριστικοποιήθηκε το έγγραφο ΚΑΕ, το οποίο περιγράφει τα σενάρια δοκιμής που καθορίζουν τις δραστηριότητες δοκιμής για την επικύρωση όλων των επιχειρηματικών και λειτουργικών απαιτήσεων και τη διασφάλιση της εφαρμογής τους από το σύστημα. Κατά συνέπεια, δημιουργήθηκαν ιστορίες χρηστών και ευθυγραμμίστηκαν με τα ΚΑΕ.

* Τα χαρακτηριστικά ταξινομήθηκαν σε διαφορετικές κατηγορίες και επισημάνθηκαν ανάλογα στον καθορισμένο προγραμματισμό (βλ. πίνακα 1: υψηλού επιπέδου επισκόπηση των στόχων διαθεσιμότητας).

* Η ανάπτυξη του συστήματος ΕΠΑ έχει ξεκινήσει και τα πρώτα βασικά αποτελέσματα είναι ήδη διαθέσιμα, με στόχο να συνδεθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη γύρω στο τέταρτο τρίμηνο του 2022 και να συγκεντρωθούν παρατηρήσεις. Ως εκ τούτου, η ΓΔ TAXUD λαμβάνει τακτικές επιδείξεις κατά τη διάρκεια του κύκλου ανάπτυξης, ενώ τα κράτη μέλη θα συμμετέχουν μόλις υπάρξει δοκιμαστική έκδοση.

* Η στενή συνεργασία με τα μέλη της ομάδας έργου για την «ψηφιοποίηση των πολιτιστικών αγαθών» συνέβαλε στην προώθηση των τεχνικών δραστηριοτήτων.

Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει τηρήσει το χρονοδιάγραμμα. Πιθανοί κίνδυνοι καθυστέρησης στην παράδοση του συστήματος ΕΠΑ εντός της καθορισμένης προθεσμίας εντοπίστηκαν μόνο σε σχέση με τις συνολικές προτεραιότητες ανάπτυξης ΤΠ για τα τελωνεία και, ιδίως, με τα συστήματα ΤΠ του ΕΤΚ. Η κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας λόγω της νόσου COVID-19 έχει επηρεάσει μόνο ελαφρώς την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά το έργο ΕΠΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΟΛΥΕΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το MASP-C διασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεκτική διαχείριση έργων ΤΠ, θέτοντας αφενός ένα στρατηγικό πλαίσιο και, αφετέρου, ορόσημα εντός των νομικών προθεσμιών που ορίζει η νομοθεσία. Η τελική του έγκριση πραγματοποιείται από τα κράτη μέλη στην ομάδα τελωνειακής πολιτικής (CPG), με βάση τις συμβουλές που παρέχει η ομάδα συντονισμού ηλεκτρονικών τελωνείων (ECCG) και τις διαβουλεύσεις με τον κλάδο του εμπορίου στο πλαίσιο της ομάδας εμπορικών επαφών (TCG).
Ο σχεδιασμός του ηλεκτρονικού συστήματος έχει συζητηθεί και συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη και περιγράφεται λεπτομερώς στο δελτίο 1.18 του MASP-C-αναθ. 2019.

Στον πίνακα 1 κατωτέρω περιλαμβάνεται απόσπασμα του δελτίου 1.18 του MASP-C-αναθ. 2019 σχετικά με τον σχεδιασμό του έργου για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών.

Πίνακας 1 — Απόσπασμα του MASP-C-αναθ. 2019, δελτίο 1.18		
	Ορόσημα	*Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης*
1	Επιχειρηματική ανάλυση και επιχειρηματική μοντελοποίηση	
	— Έγγραφο επιχειρηματικής σκοπιμότητας	4ο τρίμηνο 2020
	— Επίπεδο 3 (Απαιτήσεις χρήστη ΜΕΔ)	1ο τρίμηνο 2022
	— Επίπεδο 4 (Λειτουργικές απαιτήσεις λεπτομερούς ΜΕΔ)	1ο τρίμηνο 2022
2	Νομοθετικές διατάξεις	
	— Υφιστάμενες διατάξεις που θεσπίστηκαν*	2ο τρίμηνο 2019
	— Μελλοντικές διατάξεις που πρόκειται να θεσπιστούν**	2ο τρίμηνο 2021
3	Φάση έναρξης του έργου	
	— Έγγραφο γενικής θεώρησης	2ο τρίμηνο 2021
	— Απόφαση υλοποίησης	2ο τρίμηνο 2021
4	Έργο ΤΠ	
	— Προδιαγραφές εφαρμογής και υπηρεσίας	2ο τρίμηνο 2023
	— Προδιαγραφές τεχνικού συστήματος	2ο τρίμηνο 2023
	Φάση κατασκευής	
	— Υλοποίηση κεντρικών υπηρεσιών	3ο τρίμηνο 2024
	— Ενσωμάτωση της υπηρεσίας στα εθνικά συστήματα	Ά.Α.
	— Εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο	Ά.Α.
	Μεταβατική φάση	
	— Ανάπτυξη και παρουσίαση	4ο τρίμηνο 2024
	— Δοκιμές συμμόρφωσης	2ο τρίμηνο 2025
5	Λειτουργία	
	— Επιτροπή, διοικητικές αρχές κρατών μελών και συναλλασσόμενοι	2ο τρίμηνο 2025
	— Χώρες εκτός ΕΕ και συναλλασσόμενοι εκτός ΕΕ (εάν απαιτείται)	Ά.Α.
6	Στήριξη της υλοποίησης (κατάρτιση και ενημέρωση)	
	— Κατάρτιση και ενημέρωση που οργανώνεται σε κεντρικό επίπεδο	4ο τρίμηνο 2024
	— Κατάρτιση και ενημέρωση σε εθνικό επίπεδο	4ο τρίμηνο 2024

*Οι υφιστάμενες διατάξεις αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/880
**Οι μελλοντικές διατάξεις αναφέρονται στις εκτελεστικές διατάξεις που πρόκειται να εκδοθούν βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880

Ο πίνακας 2 περιέχει απόσπασμα του έργου EU CSW-CERTEX, με έμφαση στη συνιστώσα 2 του έργου EU CSW-CERTEX, για τη διασύνδεση του συστήματος ΕΠΑ.

Πίνακας 2 — Απόσπασμα του MASP-C-αναθ. 2019, δελτίο 1.13 — Συνιστώσα 2 «EU CSW-CERTEX»		
	Ορόσημα	*Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης*
1	Επιχειρηματική ανάλυση και επιχειρηματική μοντελοποίηση	
	— Έγγραφο επιχειρηματικής σκοπιμότητας	1ο τρίμηνο 2017
	— Παράρτημα έκθεσης επιχειρηματικής σκοπιμότητας	2ο τρίμηνο 2023
	— Επίπεδο 3 (Απαιτήσεις χρήστη ΜΕΔ)	1ο τρίμηνο 2024
	— Επίπεδο 4 (Λειτουργικές απαιτήσεις λεπτομερούς ΜΕΔ)	1ο τρίμηνο 2024
2	Νομοθετικές διατάξεις	
	— Υφιστάμενες διατάξεις που θεσπίστηκαν*	Σε ισχύ
	— Μελλοντικές διατάξεις που πρόκειται να θεσπιστούν**	2021
3	Φάση έναρξης του έργου	
	— Έγγραφο γενικής θεώρησης	3ο τρίμηνο 2017
	— Παράρτημα εγγράφου γενικής θεώρησης	3ο τρίμηνο 2023
	— Απόφαση υλοποίησης	3ο τρίμηνο 2023
4	Έργο ΤΠ	
	— Προδιαγραφές εφαρμογής και υπηρεσίας	2ο τρίμηνο 2024
	— Προδιαγραφές τεχνικού συστήματος	2ο τρίμηνο 2024
	Φάση κατασκευής	
	— Υλοποίηση κεντρικών υπηρεσιών	3ο τρίμηνο 2024
	— Ενσωμάτωση της υπηρεσίας στα εθνικά συστήματα	Από το 4ο τρίμηνο 2024 και μετά
	— Εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο	Από το 4ο τρίμηνο 2024 και μετά
	Μεταβατική φάση	
	— Ανάπτυξη και παρουσίαση	4ο τρίμηνο 2024
	— Δοκιμές συμμόρφωσης	Από το 1ο τρίμηνο του 2025 και μετά
5	Λειτουργία	
	— Επιτροπή, διοικητικές αρχές κρατών μελών και συναλλασσόμενοι (σημείωση: η ημερομηνία αυτή αφορά τις ενέργειες της Επιτροπής· τα κράτη μέλη θα διενεργήσουν δοκιμές συμμόρφωσης από το δεύτερο τρίμηνο του 2020)	2ο τρίμηνο 2025
	— Χώρες εκτός ΕΕ και συναλλασσόμενοι εκτός ΕΕ (εάν απαιτείται)	Ά.Α.
6	Στήριξη της υλοποίησης (κατάρτιση και ενημέρωση)	
	— Κατάρτιση και ενημέρωση που οργανώνεται σε κεντρικό επίπεδο	Ά.Α.
	— Κατάρτιση και ενημέρωση σε εθνικό επίπεδο	Ά.Α.

*Οι υφιστάμενες διατάξεις αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/880

**Οι μελλοντικές διατάξεις αναφέρονται στις εκτελεστικές διατάξεις που πρόκειται να εκδοθούν βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

